

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 22.

V Ljubljani, 31. velikega travna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Ŗrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

„Mi imamo rajši kanone!“

Evangelij nezmotljivega „Slovenca“
z dne 20. aprila 1907 v II. pril. 90 štev.

+ Bilo je tisti čas, ko je slovensko učiteljstvo v najlepši solidarnosti stradalo po lepih kronovinah zemlje slovenske! Na Dunaju je zasijala zarja lepše bodočnosti: splošna volilna pravica je stopila med vse narode avstrijske. Dotlej so vodili krmilo državnega čolnčiča sami privilegirani stanovi, a splošna volilna pravica je naredila prostor h krmilu tudi drugim, dosedaj brezpravnim slojem. Zadonele so bojne trombe, zaropotali so bobni, pričel se je boj za mandate, boj za mandate pod geslom: „Pravico zatiranim in zapostavljenim!“

Vzklonile so se glave dosedaj tlačanim, razširile se prsi dosedaj preziranim — tudi slovensko učiteljstvo je zaupalo dobiti pri tej vesoljni razdelitvi javnega blaga svoj krvavo prisluženi delež. Sicer je bilo to učiteljstvo z genijem Gregorčičem solidarnih misli, da „človeka (posebno učitelja!) vstvariti nikar“, a kar je ustvarjeno za življenje, živi, četudi živi umirajoč. Zato pa se je učiteljstvo udeležilo volilnega boja in delovalo na to, da bi usoda in „ljudska volja“ izbrala moč za državno zbornico, ki imajo tudi za učiteljstvo srce.

Tam v lepi zeleni Štajerski se je vršil shod. Vprašal je kandidat: „Kaj imate rajši, da se odpravijo kanoni, ali da se plače zvišajo učiteljem?“ To je bilo tisti čas, ko so učili po cerkvah, da „kdor se z mečem bojuje, bo z mečem končan“, a dobro katoliško ljudstvo je na tem shodu zaorilo enoglasno: „Mi imamo rajši kanone!“ — In „Slovenec“, list za slovensko ljudstvo, je prinesel z največjim veseljem to poročilo, češ, da ima dobro katoliško ljudstvo rajši kanone kakor pa dobro šolo. To pa je bilo ravno tisti čas, ko je ta list — „Slovenec“ — prinesel večkrat zatrdilo, da hočejo učiteljstvu pomagati.

Učiteljstvo ni kaj verjelo temu zatrdilu, a sedaj je bilo „prepričano“, da bi dobro katoliško ljudstvo rado pomagalo učiteljstvu, in sicer tako, da bi se učiteljstvo s svojimi rodovinami postavilo v lepo vrsto, in pripeljali bi moderne kanone, nabasane s šrapneli, ter pomerili naravnost v učiteljstvo, ki bi s pomočjo kanonov prišlo lahko v boljšo deželo — na oni svet. Rešeni bi bili vseh težav in nadlog! To so besede, ki se lepo slišijo in po katerih slovensko učiteljstvo lahko zaupa katoliškim osrečevalcem, da bodo oni radikalno pomagali „vedno lačnemu učiteljstvu.“ In kdor tega ne verjame, je brezverec in gorje mu, ker ne pride med kanone, temveč bo živel še naprej kot slabo plačan učitelj in to mu bodi za kazen!

In kdaj pride tisti čas, ki zasučé morilna žrela vseh modernih topov tako, da bodo sipala smrt in pogubo na tiste, ki še do današnjega dne zatirajo brezpravne in prikrajšujejo trpečim in stradalóim krvavo zasluženó plačilo?! Ali je še daleč dan osvete?!

Neverjetno — a resnično!

— Roditeljski sestanki so nekaj pomembnega za vzgojo otrok in za pridobitev roditeljev za šolo. Pametni ljudje brez razlike strank se udeležujejo povsod teh sestankov. Marljivo učiteljstvo se je začelo resno baviti s to točko svojega pedagoškega programa. A dobili so se ljudje, ki tem sestankom odločno nasprotujejo. Dva eklatantna taka slučaja naj tukaj navedemo: V Retečah pri Škofji Loki se je namenil tamošnji učitelj prirediti tak sestanek. V to svrhu je naprosil župnika, naj bi podpiral to prireditev in oznanil ljudem čas in dan sestanka. Najprej je župnik obljubil. Potem pa je preklical in rekel učitelju: „Jaz se ne menim za roditeljske sestanke, saj imam jaz vsak mesec pouk za matere. Če hočete, pa imejte tak sestanek in povejte, da ne bodo otroci seali okrog farovža.“

Še lepše pa je šel na roko učiteljstvu krajni šolski svet v Sori. Ta je kar kratkomalo prepovedal učitelju v Sori, da ne smerabiti v ta namen šolske sobe.

Za ta dva slučaja smo zvedeli pravkar, morda pa so še kje drugje tako za šolo in odgojo vneti faktorji. Kako daleč še pojde? Ali ni več nobene oblasti proti takim demagogom? Danes vprašamo samo to. Tisti, ki imajo na vesti take razmere, naj nam odgovore!

Odkritje Tomšičeve spominske plošče na Vinici.

Potihnili so urnebesni klici: „Živeli Hrvatje! Živeli Slovenci!“ V naši duši pa odmeva sedaj: „Slovenec i Hrvat za uvijek bratu brat!“

Minilo je veličastno uspelo slavje, ki ga je priredil klub brač. hrv. „Zmaja“. V nedeljo, dne 19. t. m., je lilo kot iz kabla ves božji dan. Toga je padla v dno naše duše, zakaj nebo je bilo neizprosno. Zaklelo se je bilo, da razbije bratski zagrljaj, in sive megle so zagrnile krasno viniško panoramo in jo zakrile sokolovim očem bratov Hrvatov. Ali bratovska ljubav je bila tako močna, da smo vkljub vsem vremenskim silam odkorakali z metliško godbo na viniški most, da zagrlimo na sredi Kolpe svoje brate.